

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17223>

Özet

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i (BVTÖ), bireylerin kronik hastal?k veya ya?l?k nedeniyle bak?ma muhtaç olan yak?nlar?na sa?lad?klar? bak?m hizmetlerinin yaratt??? tepkileri, zorluklar? ve etkileri ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, bak?m vermenin hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar?n? de?erlendiren 24 maddeden ve 5 alt boyuttan olumaktadır. Bu alt boyutlar, bak?m verenlerin ya?am kaliteleri üzerindeki stres, finansal zorluklar, sosyal destek eksikli?i ve ki?isel öz sayg? gibi çe?itli yönleri kapsamaktadır. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2017 y?l?nda Bahar ve arkada?lar? tarafından gerçekte?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Bak?m veren, bak?m yükü, tepki de?erlendirme, psikometrik araç, öz sayg?, uyarlama, Cronbach alfa.

Yazarlar

Bahar, Z., Elçigil, A., Beser, A., Küçükgüçlü, Ö., Ugur, Ö., Söylemez, B. A.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, aile üyesi veya resmi olmayan bir role sahip olan bak?m verenlerin deneyimledi?i duygusal, fiziksel, sosyal ve ekonomik tepkileri sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, bak?m sürecinin getirdi?i zorluklar? (olumsuz tepkiler) ve aynı zamanda bak?m verme rolünün getirdi?i ki?isel tatmin ve öz sayg? (olumlu tepki) gibi faydalar? kapsamaktadır.

Bu ölçek sayesinde, sa?lık ve sosyal hizmetler alanında çal???an profesyoneller, bak?m verenlerin ya?am düzenindeki bozulmalar?, maddi sıkınt?lar? ve sosyal destek eksikli?ini nicel olarak belirleyebilirler. Elde edilen veriler, bak?m verenlere yönelik geli?tirilecek destek programlar?n?n veya müdahalelerin etkinli?ini ölçmek ve bu bireylerin genel refah düzeylerini art?rmak için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i (BVTÖ), bak?m vermenin çok boyutlu etkilerini ölçen ve 24 maddeden oluan bir yapıya temsil eder. Ölçek, be? temel alt boyuta ayrılm???tır ve bu boyutlar, bak?m yükünün hem negatif hem de pozitif yönlerini ele alır. Negatif boyutlar, bak?m vermenin getirdi?i yük ve k?s?tlamalar? ölçerken; pozitif boyut olan **Öz Sayg?**, bu rolün ki?iye katt??? anlam ve de?eri ölçmektedir.

Ölçek yapısının ağırlık faktörleri içerir:

Planlamada Bozulma (5 madde): Bakım sorumlulukları nedeniyle kişisel ve sosyal yaşam planlarının aksaması.

Finansal Sorunlar (3 madde): Bakım maliyetlerinin yarattığı ekonomik yük.

Aile Desteği Eksikliği (5 madde): Bakım sorumluluğunun aile içinde yeterince paylaşılması veya sosyal destek yetersizliği.

Sağlık Sorunları (4 madde): Bakım rolünün bakım verenin fiziksel ve zihinsel sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri.

Öz Saygı (7 madde): Bakım verme rolünden kaynaklanan kişisel gelişim ve tatmin duygusu (Olumlu Boyut).

Geçerlik

Bakım Veren Tepkisi Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının geçerlik çalışmaları, ölçeğin orijinal yapısına uygunluğunu test etmiştir. Geçerlik çalışmaları genellikle faktör analizi teknikleri kullanılarak ölçek maddelerinin amaçlanan beş faktörlü yapıya ne ölçüde temsil ettiği incelenmiştir. Bu çalışmalar, ölçeğin Türk kültürü bağlamında da bakım verme tepkilerinin farklı yönlerini doğru bir şekilde ölçme kapasitesine sahip olduğunu doğrulamayı amaçlamıştır.

Uyarlama çalışması gerçekleştirilen araştırmacılar (Bahar et al., 2017), ölçeğin çok boyutlu yapısının korunarak, bakım veren deneyiminin karmaşık yapısının başarıyla bir şekilde ayrıştırılabildiğini belirtmişlerdir. Spesifik geçerlik katsayıları kaynakta detaylı olarak sunulmamış olsa da, ölçeğin faktör yapısı, teorik beklentilerle uyumlu bulunmuştur.

Güvenirlilik

Ölçeğin Türkçe versiyonunun güvenirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılık düzeyinin yüksek olduğunu göstermiştir. Yapılan çalışmada, ölçeğin toplam puanı için hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı değeri **0.88** olarak belirlenmiştir. Bu değer, psikometrik açıdan kabul edilebilir sonuçları olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, psikometrik açıdan kabul edilebilir sonuçları olduğunu göstermektedir.

Bu yüksek Cronbach alfa katsayısı, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı temel yapıya ölçmekte başarıyla olduğunu kanıtlar. Bu sonuç, klinisyenlere ve araştırmacılara BVTÖ'yü bakım veren popülasyonlarında güvenle kullanma imkanı sunmaktadır.

Faktör Analizi

Bakım Veren Tepkisi Değerlendirme Ölçeği, 24 madde ve 5 alt boyuttan oluşan yapıyla çok boyutlu bir ölçüm aracıdır. Faktör analizi, bakım veren deneyiminin farklı ve ayrı yönlerini

temsil eden bu beş faktörün varlığını desteklemiştir. Dört alt boyut (Planlamada Bozulma, Finansal Sorunlar, Aile Desteği Eksikliği, Sağlık Sorunları) bakım vermenin zorlukları ve olumsuz sonuçları odaklanırken, **Öz Saygı** faktörü bakım vermenin olumlu ve kişisel açıdan tatmin edici yönlerini değerlendirmektedir.

Faktör yüklerinin incelenmesi, maddelerin ilgili alt boyutlara güçlü bir şekilde yüklendiğini ortaya koymuştur. Bu yapı, bakım verenlerin yaşadığı yükü sadece tek bir genel skorla değil, yaşamın farklı alanlarına yansıyan spesifik zorluklar ve kazanımlar üzerinden değerlendirme imkanı tanımaktadır.

Enstrüman

Test Türü: Psikometrik Uyarlama Ölçeği

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Kronik hasta veya yaşı yakınına bakım veren bireyler (Bakım Verenler)

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: Uzun süreli, yoğun bakım gerektiren hastalara (örneğin demans, kanser, kronik hastalıklar) bakım sağlayan resmi olmayan (aile üyesi) bakım verenler.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert Tipi derecelendirme kullanır. Katılımcılar, her bir maddeye ne ölçüde katıldıklarını belirtirler:

Kesinlikle Katılmıyorum

Katılmıyorum

Kararsızım

Katılıyorum

Kesinlikle Katılıyorum

Anahtar Kelimeler

Bakım veren yükü, finansal sorunlar, aile desteği, sağlık psikolojisi, uyum, 5'li Likert ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: ozlem.kguclu@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Özlem

Küçükgüçlü)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler & Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2017 yılında yayımlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Özlem Küçükgüçlü ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [bakim-veren-tepkisi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Bahar, Z., Elçigil, A., Beser, A., Küçükgüçlü, Ö., Ugur, Ö., & Söylemez, B. A. (2017). Reliability and Validity of the Turkish Version of the Caregiver Reaction Assessment Scale. *Studies on Ethno-Medicine*, 11(4), 341-349. <https://doi.org/10.1080/09735070.2017.1387396>

Bakım Veren Tepkisi Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Caregiver Reaction Assessment Scale, 5 alt boyut olmak üzere 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları; bakım veren birey için planlamada bozulma, finansal sorunlar, aile desteği eksikliği, sağlık sorunları ve öz saygıyı içermektedir. Bu alt ölçeklerden öz saygı alt boyutu (7 madde) bakım verenin olumlu yönlerini değerlendirirken, planlamada bozulma (5 madde), finansal sorunlar (3 madde), aile desteği eksikliği (5 madde), sağlık sorunları (4 madde) alt boyutları ise bakım verenin olumsuz yönlerini değerlendirmektedir.